

Hospodaření Fakulty pedagogické v roce 2012

Informace pro AS ZČU

1. Aktuální situace FPE

Fakulta pedagogická Západočeské univerzity v Plzni obdobně jako další fakulty se značným podílem pedagogické činnosti a zároveň s nízkým koeficientem klíčových programů čelí v posledních letech výraznému poklesu dotačních finančních zdrojů. (Tabulka 1 – FPE – příspěvek na vzdělávací činnost).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč
Rozpis NIV dotace 1111	93 673,0	86 748,7	78 643,9	60 122,2	64 595,2	48 995,0

Tabulka 1: FPE - příspěvek na vzdělávací činnost

Měnící se vnější podmínky vyvolaly silný tlak na změny uvnitř fakulty. Reflexe změny vnějšího prostředí vedla k vytvoření nové strategie fakulty.

Změny ve struktuře studijních programů

- a) FPE se výrazněji profiluje jako fakulta zaměřená na přípravu učitelů, byl redukován počet studentů v neučitelských oborech a vedení fakulty jedná o možnosti převodu těchto oborů na jiné fakulty. V roce 2012 není v přijímacím řízení nabízen obor Sociální práce, jednáme o možnosti akreditace oboru na Fakultě filozofické nebo na Fakultě zdravotnických studií. Obor Ekonomická a regionální geografie bude od akademického roku 2012/13 převeden na Fakultu ekonomickou. Proběhla jednání o možnosti přípravy studentů v oborech Sólový zpěv, Hra na hudební nástroj akordeon, Sbormistrovství na budoucí uvažované Fakultě umění (dosud Ústav umění a designu). Vzhledem k tomu, že se jedná o extrémně finančně náročné obory, nejsou do nich od roku 2011 přijímáni studenti a od roku 2012 je přerušeno rovněž přijímání studentů do magisterských oborů na ně navazujících. Obdobně bylo zastaveno přijímání do neučitelských bakalářských oborů v rámci Přírodovědných studií, například Fyzikální metrologie a Astronomie. Na Ústav jazykové přípravy byla převedena neoborová výuka jazyků (od roku 2010), společně s vedením ZČU řešíme vznik jednoho pracoviště pro neoborovou TV. To umožňuje příslušným katedrám nezabývat se „servisní funkcí“ a koncentrovat se více na rozvoj oboru v pedagogické i výzkumné činnosti.
- b) I když zájem o studium na FPE přetrvává, je v souladu s Dlouhodobým záměrem ZČU postupně snižován počet studentů FPE (Tabulka 2 – Počet studentů FPE v letech 2007–2011).

rok	2007	2008	2009	2010	2011
počet studentů	3696	3632	3583	2901	2797

Tabulka 2: Počet studentů FPE (stavy k 31.10.)

Pokles počtu studentů je jednou z příčin snižování dotačních prostředků.

Změna struktury studijních plánů

V roce 2011 byli garanti oborů vyzváni k úpravám studijních plánů – omezení počtu výběrových předmětů, sloučení předmětů s nízkou hodinovou dotací do větších celků s cílem navýšit hromadnost výuky. Při úvahách o tom, které předměty modifikovat tak, aby se nepřekrýval obsah, vycházíme rovněž ze studentského hodnocení kvality výuky.

Z podnětu Akreditační komise a s podporou vedení ZČU připravila Fakulta pedagogická projekt ESF Inovace modulárního systému učitelského vzdělávání na ZČU. Cílem projektu bylo navrhnout a implementovat modulární uspořádání učitelského vzdělávání na ZČU, řešit postavení didaktických disciplín, inovovat jejich obsah zejména s ohledem na vztah k disciplínám, jejichž klíčovým výstupem z učení jsou pedagogicko-psychologické a oborové kompetence absolventů, upravit systém a obsah pedagogických praxí s ohledem na jejich začlenění do didaktického modulu, zvýšit efektivitu praxí provázaností s teoretickými disciplínami i s potřebami školního prostředí, vytvořit síť center pedagogických praxí a personálně provázat tato pracoviště s fakultou.

Projekt nebyl úspěšný, ale jeho myšlenky se staly součástí dlouhodobé strategie ZČU, která bude podpořena projektem KREDO. Pro období do rozhodnutí o projektu KREDO byly vedením ZČU vytvořeny podmínky k činnosti interfakultního týmu, jehož cílem je vytvoření modelu učitelského studia na ZČU (vnitřní rozvojový projekt UČITEL 12). Model by měl řešit nejen učitelské studium na fakultách, které již mají učitelské obory akreditovány, tj. na Fakultě pedagogické, Fakultě aplikovaných věd a Fakultě filozofické, ale je připravován jako otevřený pro budoucí možné akreditace učitelského vzdělávání jako mezioborového ve spolupráci s dalšími fakultami ZČU.

Personální změny

- a) Nejzávažnější opatření byla provedena v personální oblasti. Již v roce 2010 došlo ke snížení počtu akademických pracovníků téměř o 20 %, v roce 2011 proces snižování úvazků pokračoval. Pracovní poměr byl ukončen i u některých učitelů, kteří formálně splňovali kvalifikační požadavek, ale nevykazovali odpovídající výzkumnou a publikační činnost. Opatření nebyla prováděna nahodile, ale s vizí dlouhodobějšího rozvoje kateder. Přechodně tak došlo ke kvalifikačnímu oslabení některých pracovišť, ale zároveň byla dána perspektiva především mladším pracovníkům. Fakulta nejde cestou zajišťování výuky prostřednictvím akademických pracovníků, kteří jsou zaměstnanci jiných vysokých škol. Snažíme se o vytvoření vlastního stabilního týmu kateder tak, aby zaměstnanci odváděli na pracovišti nejen výkon ve výuce, ale i ve výzkumné a publikační činnosti a věnovali se každodenní práci se studenty.
- b) Již v roce 2010 obdržel každý akademický pracovník fakulty dopis děkanky, ve kterém byly popsány způsoby, kterými mohou jednotlivá pracoviště přispět k navýšení rozpočtovaných zdrojů, a uvedeny požadavky kladené na akademické pracovníky. Většina pracovníků pochopila tíživou situaci fakulty a zapojila se do jejího řešení. Významně vzrostl počet kurzů celoživotního vzdělávání, projevil se příznivý trend v oblasti publikační činnosti, vzrostl počet podaných projektů a fakulta získala několik projektů Evropského sociálního fondu (ESF).

Od roku 2010 bylo zavedeno pravidelné hodnocení pracovníků fakulty formou rozhovoru vedoucího katedry s každým pracovníkem a stanovením konkrétních úkolů pro další rok a pro období pěti let. První hodnocení všech pracovníků provedlo za přítomnosti vedoucího katedry vedení fakulty, aby získalo detailní informace o každém pracovišti. O průběhu hodnocení je pořizován písemný záznam. Řada pracovníků využila v průběhu rozhovoru

možnosti vyjádřit se k činnosti katedry a fakulty. Vedení FPE tak získalo řadu podnětů pro tvorbu strategie fakulty. Po dvou letech fungování systému hodnocení je zřejmá změna modelů chování pracovníků fakulty a pozitivní vliv na kvalitu činností.

- c) U tří kateder došlo ke změně vedoucího katedry (katedra anglického jazyka, katedra německého jazyka, katedra pedagogiky). Ve všech případech byla dána možnost zapojit se do řízení mladším pracovníkům s perspektivou kvalifikačního růstu a s organizačními schopnostmi. Rovněž strategický tým fakulty byl jmenován tak, aby vývoj fakulty mohli ovlivňovat mladší pracovníci, kteří s ní spojují svoji budoucnost.

Změna struktury kateder

Strategický tým ve spolupráci s vedením fakulty zpracoval návrh nové struktury fakulty, která reaguje na změnu vnějších podmínek a doporučení Akreditační komise. S návrhem byla seznámena akademická obec FPE i vedení ZČU.

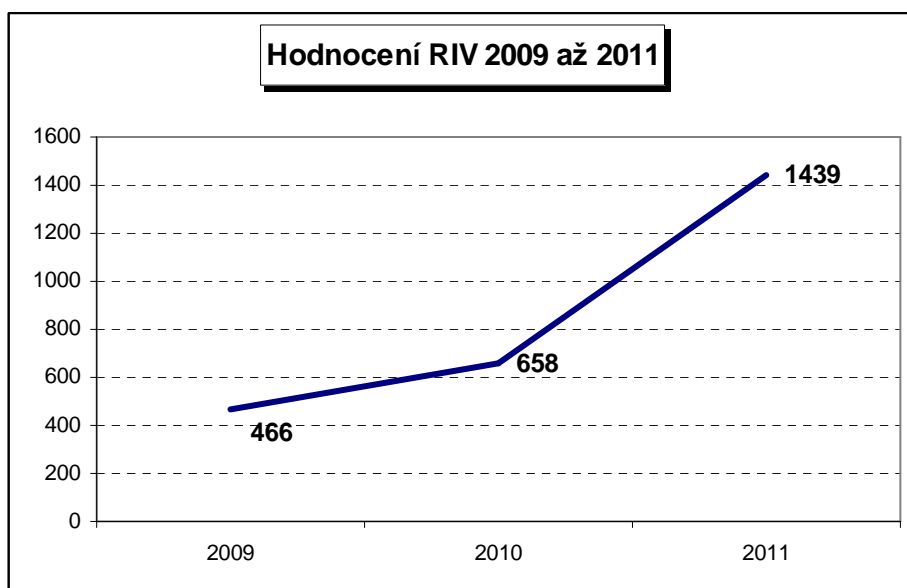
- a) Došlo ke sloučení tří kateder s malým počtem pracovníků – katedry obecné fyziky, katedry matematiky a katedry technické výchovy. Katedra chemie výrazně prohloubila spolupráci s výzkumným centrem Nové technologie (NTC), pracovníci katedry realizují část svého pracovního úvazku v rámci ZČU na řešení výzkumných úkolů NTC.
- b) Společně s vedením Filozofické fakulty byly vytvořeny alternativní koncepce jazykových kateder:
- podle oborů (anglický jazyk, německý jazyk, ruský jazyk, francouzský jazyk) sloučení kateder FPE a FF v jedno pracoviště s fakultní příslušností podle kvality zabezpečení oboru (německý jazyk na FPE, francouzský jazyk na FF, ...),
  - sloučení jazykových kateder na FPE v katedru cizích jazyků s výraznějším didaktickým zaměřením, užší spolupráce mezi jazykovými katedrami FF a FPE. V současné době již probíhá výuka francouzského jazyka s vyšším podílem participace FF. Po řadě jednání je vedením FPE navrhováno sloučení obou pracovišť zaměřených na výuku francouzského jazyka a jeho začlenění do Fakulty filozofické. Oddělení ruského jazyka bude na přechodnou dobu zařazeno pod katedru českého jazyka. Fakulta pedagogická se snaží získat docenta, který by garantoval rozvoj oboru, protože vzrůstá počet zájemců o studium ruského jazyka. Výsledné řešení je podmíněno stanoviskem obou akademických senátů.
- c) Část pracovníků katedry geografie přechází od 1. 9. 2012 na Fakultu ekonomickou (realizace oboru Ekonomická a regionální geografie), na FPE dojde sloučením katedry biologie a části pracovníků katedry geografie ke vzniku Centra biologie, geověd a envigogiky.

Změny v oblasti VaV

- a) Jako priorita fakulty v Dlouhodobém záměru FPE na období 2011–2015 byl formulován vznik výzkumného týmu a založení perspektivního dlouhodobého výzkumu na FPE. S návazností na předchozí aktivity některých pracovníků fakulty byly zvoleny tři oblasti výzkumné činnosti fakulty:
- rozvoj tvořivosti žáků (obecně pedagogický a didaktický výzkum) – garant doc. PhDr. Jaroslav Vančát, Ph.D.
  - integrace regionální historie a poznatků o kulturním dědictví a jeho ochraně do edukačního procesu – garant prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc.,
  - rozvoj věd o Zemi a environmentální výchovy – garant doc. RNDr. Pavel Mentlík, Ph.D.

Vznik výzkumných týmů je finančně podpořen jak projekty, tak finančními prostředky z rozpočtu fakulty určenými na institucionální podporu VaV. Základní koncepce výzkumu je zajištěna přijetím nových odborníků na pozici výzkumný pracovník.

- b) Zapojení do VaV a publikační činnost jsou součástí pravidelného ročního hodnocení akademických pracovníků. V rámci motivačního systému fakulty proběhlo v roce 2012 hodnocení aktivit za roky 2010 a 2011. Hodnoceno je získání a podání grantů GAČR, publikační výstupy na úrovni časopisů zařazených na WoS a SCOPUS, účast na vrcholných světových konferencích v oboru a podporováno je sledování citací na WoS. Vedení fakulty i z omezených finančních zdrojů podporuje účast na významných mezinárodních konferencích.
- c) Pro posílení vědecko-výzkumného výkonu zahájila fakulta v souladu se snahou vytvářet větší a silnější pracoviště intenzivní spolupráci s NTC (Centrum nových technologií ZČU). Spolupráce přináší oběma stranám pozitivní hodnoty. Učitelé katedry chemie FPE se mohou v daleko větší míře zapojit do vědecké a výzkumné činnosti v oblasti chemie, mohou rozvíjet smluvní výzkum, spolupráce umožňuje zapojení studentů magisterského studia do vědecko-výzkumné práce. Fakulta získala zároveň možnost zapojit špičkové odborníky z NTC do výuky. Obdobně se začala rozvíjet spolupráce NTC s oddělením fyziky. Dva pracovníci působí na obou pracovištích, což navyšuje jejich výkon ve VaV a obohacuje výuku o nové poznatky.
- d) Vzhledem k tomu, že SGS (Studentská grantová soutěž) a SVK (Studentské vědecké konference) jsou určeny pouze studentům magisterského a doktorského studia, byla na fakultě od roku 2011 zřízena podpora spolupráce nadaných studentů na úrovni bakalářského studia – BAPE. Jedná se o soutěž malých projektů končících společným publikačním výstupem studenta a akademického pracovníka v časopise z Pozitivního seznamu. Zdrojem je stipendijní fond, ze kterého po splnění podmínek student získává mimořádné stipendium.
- e) V roce 2012 je fakulta u jednoho projektu GAČR řešitelem a v dalším spoluřešitelem. Projekty FRVŠ byly dosud podávány každoročně v počtu asi 30 projektů (v roce 2012 je řešeno 10 projektů).
- f) Na aktivech vedoucích kateder dochází opakovaně k vysvětlování mechanismů Hodnocení VaV a sledování výsledků. V roce 2010 získala fakulta 658 RIV bodů, v roce 2011 to bylo 1439 bodů. I když se v absolutních číslech jeví uvedený výkon stále nedostatečný, příznivá je jeho struktura z hlediska zastoupení jednotlivých typů výstupů. V Hodnocení 2010 FPE získala 25 % bodů za publikace s IF, 18 % za výstupy v databázi SCOPUS, 20 % za neimpaktovaná periodika a pouze 30 % za knihy a kapitoly v knihách. Hodnocení 2011 situaci opakuje: IF 21 %, SCOPUS 16 %, neimpaktovaná periodika 25 % , knihy a kapitoly v knihách 33 % . Je zřejmé, že publikační strategie není založena na masivním publikování knih a kapitol v knihách, ale na kvalitě výstupů. Rozdíl se projevuje ve výkonech jednotlivých kateder. Příznivý je vývoj zejména na přírodovědných katedrách, významně vzrostl výkon ve VaV na katedře českého jazyka a na katedře německého jazyka.

Změny v oblasti celoživotního vzdělávání

Fakulta usiluje o nárůst aktivit v oblasti celoživotního vzdělávání. Nejintenzivněji jsou rozvíjeny ty formy a typy celoživotního vzdělávání, které umožňují uznávání kreditů a prostupnost do vysokoškolských studijních programů. Na základě jednání s Plzeňským a zejména s Karlovarským krajem byly postupně otevřeny programy, které toto umožňují (obory Učitelství pro 1. stupeň ZŠ, Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání a Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku). Fakulta se tak snaží řešit vysokou míru nekvalifikovanosti učitelů Karlovarského kraje.

Aktivity v rámci CŽV se stávají zdrojem rozpočtu participujících kateder.

Rozvoj mobilit

- a) Byl vytvořen modul předmětů v angličtině, který je nabízen zahraničním studentům (zejména v programu Erasmus, aj.), ale který je otevřen i pro české studenty. V navazujících studijních oborech v kombinované formě, které jsou nově předloženy k akreditaci, je zařazen jako povinný předmět vyučovaný v angličtině.
- b) Vedení fakulty vytváří motivační prostředí pro posílení mobilit (zejména studentských). Katedra českého jazyka vypisuje stipendijní pobyt pro zahraniční studenty bohemistiky (délka pobytu jeden semestr až jeden rok). V tomto akademickém roce proběhl studijní pobyt šesti studentů Moskevské státní univerzity. Recipročně vyjeli studenti oboru Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání. Daří se navyšovat počet studentů jazykových oborů, kteří absolvují minimálně jeden studijní pobyt v zahraničí.
- c) Na rok 2012 se fakulta zavázala v rámci IRP k naplňování indikátoru rozsah výjezdové a příjezdové mobility studentů. K dosažení tohoto cíle byla ustanovena pracovní skupina, jejímž úkolem je vytvořit systém povinných semestrálních stáží na zahraničních univerzitách pro všechny studenty jazykových oborů.

2. Úsporná opatření realizovaná na FPE v roce 2012

1. vzdělávací oblast:

- v akademickém roce 2011/12 neotevření některých studijních oborů z důvodu finanční náročnosti (Sbormistrovství, Zpěv, Hra na hudební nástroj, Učitelství hry na nástroj, Učitelství sólového zpěvu, Učitelství sbormistrovství) a z důvodu navýšení hromadnosti výuky (prezenční forma oboru Učitelství praktického vyučování, Výchova ke zdraví, Sociální práce). Neotevření oboru Učitelství pro 1. stupeň v kombinované formě – vzhledem k výuce v celoživotním vzdělávání v Karlových Varech („náhrada“ placenou formou),
- v akademickém roce 2012/13 neotevření dalších studijních oborů z důvodu finanční náročnosti a malé hromadnosti výuky,
- převod některých učitelských oborů do režimu CŽV (rozšíření kvalifikace stávajících učitelů o další aprobaci),
- další redukce povinně volitelných a volitelných předmětů.

2. personální a mzdová oblast:

- další redukce počtu pracovníků FPE (cca 10 - 15) osob,
- snížení tarifní složky mzdy, odebrání osobního hodnocení vypláceného ze 1111 u pracovníků FPE,
- financování částí mezd z jiných zdrojů než dotačních (projekty, celoživotní vzdělávání, činnost pro jiné součásti ZČU),
- pokračuje opatření, podle kterého jsou veškeré výdaje jednorázového charakteru vypláceny pouze se souhlasem tajemníka, trvá zákaz proplácení cestovních náhrad a objednávek bez souhlasu děkanky.

Předpokládaná úspora v mzdové oblasti vyplývající z výše uvedených opatření je cca 6 mil. Kč.

3. redukce ploch

Byla zpracována varianta opuštění budovy v Jungmannově ulici a opuštění budovy v Sedláčkově ulici a koncentrace pracovišť do budov ve Velešlavínově ulici, na Klatovské třídě a Chodském náměstí. Výsledné řešení je předmětem dalšího jednání s vedením ZČU.

3. Získávání dalších finančních zdrojů v roce 2012

- výuka nekvalifikovaných učitelů v Karlových Varech v rámci celoživotního vzdělávání,
- výuka nekvalifikovaných učitelů 1. stupně v Karlových Varech (z projektových zdrojů Karlovarského kraje),
- pokračování projektů ESF zahájených v průběhu roku 2011,
- zahájení řešení projektu Plzeňského kraje Enviroexperiment,
- zapojení do univerzitních rozvojových projektů,
- podíl na řešení projektu KREDO,
- posilování zdroje vlastní příjmy,
- jednání s FZS o srovnání koeficientů předmětů.

4. Závěr

Uvedená úsporná opatření spolu se získáváním dalších zdrojů mimo 1111 (včetně projektu KREDO) mají jako cíl vyrovnat se s meziročním propadem 15,6 mil. Kč v dotačních prostředcích.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
děkanka FPE

V Plzni dne 23. května 2012